

ÉRIC CHACOUR

ČO O TEBE VIEM

corneille

ČO O TEBE VIEM

ÉRIC CHACOUR

ČO O TEBE VIEM

corneille

THE TRANSLATION OF THIS WORK WAS MADE POSSIBLE
THANKS TO THE FINANCIAL SUPPORT OF THE SOCIÉTÉ DE
DÉVELOPPEMENT DES ENTREPRISES CULTURELLES DU QUÉ-
BEC (SODEC).

ÉRIC CHACOUR

CE QUE JE SAIS DE TOI

© ÉRIC CHACOUR AND ÉDITIONS ALTO, 2023

THIS EDITION IS PUBLISHED BY ARRANGEMENT WITH
ÉDITIONS ALTO IN CONJUNCTION WITH ITS DULY
APPOINTED AGENTS BOOKS AND MORE AGENCY #BAM,
PARIS, FRANCE

ALL RIGHTS RESERVED

SLOVAK EDITION © MONICQA PUBLISHING 2026

TRANSLATION © LUCIA MARIE

COVER © JÁN KOVÁCS

DESIGN © MONIKA ZBÍNOVÁ

ISBN (PRINT): 978-80-69115-01-9

ISBN (EPUB): 978-80-69115-03-3

ISBN (MOBI): 978-80-69115-04-0

ISBN (PDF): 978-80-69115-02-6

*Pre tých, vďaka ktorým mám rád Egypt.
Pre tie.*

Ty

1

Káhira, 1961

„Aké auto by si raz chcel mať?“

Položil túto jednoduchú otázku, no ty si vtedy nevedel, že pred jednoduchými otázkami sa treba mať na pozore. Mal si dvanásť rokov, tvoja sestra desať. Prechádzali ste sa s otcom po brehu Nílu v obytnej štvrti Zamalek. Zatiaľ čo ťa unášala hlasitá procesia chaotickej premávky, tvoj pohľad blúdil po lotosovej veži, ktorá akoby práve vyrástla zo zeme. Najvyššia v Afrike, tvrdili ľudia hrdo. A postavil ju melchit!

Tvoja sestra Nesrine nečakala, kým odpovieš, a zvolala:

„Toto, *Baba!* To veľké červené, tamto!“

„A ty, Tarek?“

Nikdy si sa nad niečím takým nezamýšľal.

„Čo tak... somára?“

Mylne si sa nazdal, že to treba odôvodniť: narobí menej hluku.

Tvoj otec sa nasilu zasmial, čo znamenalo, že tvoja odpoveď nie je prijateľná. Pokiaľ sa len nesnažil presvedčiť sám seba, že žartuješ. Nesrine si oddeľovala prameň čiernych vlasov a namotávala si ho na ukazovák, ako to robievala, keď sa snažila dostať k slovu. Zjavne bola presvedčená, že s trochou nástojčivosti by mohla popoludnie zavrieť za volantom svojho kabrioletu, a so znásobeným nadšením zopakovala:

„Ja chcem to červené, *Baba!* S otváracou strechou!“

Z otcovho pohľadu si vyrozumel, že stále čaká na tvoju odpoveď. Aby si mu spravil radosť, naslepo si strelil:

„Chcel by som tamto čierne auto. To, čo stojí na rohu.“

Tvoj otec si odkašlal, aby mohol pristúpiť k prejavu:

„Máš pravdu, pekná americká klasika. Cadillac. Vieš, že stojí veľa peňazí? Aby si si ho mohol dovoliť, budeš potrebovať dobré zamestnanie. Stať sa inžinierom alebo lekárom. Čo by sa ti pozdávalo viac?“

Prihovárал sa ti bez toho, aby na teba pozrel, pozornosť mu odľákala fajka, ktorú si práve zatisol medzi pery. Vdýchnutím naprázdno za jemného pískania započal obrad, ktorý bol pre teba tajomný a zaužívaný zároveň. Keď bol s prúdením vzduchu spokojný, z vrečka vytiahol balíček s tabakom, o ktorého vôni si nevedel povedať, či sa ti páči alebo nie – tak dôverne ti bola známa. Následne naplnil hlavičku, pričom pravým prostredníkom po nej poklepkával, aby sa sušené lístky dostali na svoje miesto, a napokon všetko dôkladne utlačil. Zdalo sa, že každá fáza toho precízneho úkonu ti má dopriať primeraný čas na rozmyslenie. Keď si otec znova vložil inštrument do úst, aby odskúšal jeho ťah, pochopil si, že na odpoveď ti zostáva už len chvíľa. Cvaknutie zapalovača sa rozľahlo ako alarm časového spínača. V prvých obláčikoch dymu si nepresvedčivo zariskoval:

„Skôr lekár...“

Na okamih znehybnel, akoby zvažoval ponuku, ktorú od teba práve dostal, a potom striedmo utrúsil:

„Pekne, synu, dobrá voľba.“

Inú možnosť si nemal: nevedel si, v čom spočíva práca inžiniera. Na tom už nezáležalo, jeho syn bude lekárom ako on. Už nebolo treba uvádzať dôvody. Prsty, ktoré by ťa raz mali naučiť tvojmu budúceму povolaniu, utlačili vo fajke prvý

popol vášho rozhovoru. Kým si ju tvoj otec znova zapaloval, ty si si predstavoval, ako sa obliekaš do bieleho plášt'a, toho, ktorý nosil na prízemí vašej vily v Dokki, kde si zriadil ordináciu. Bol si vo veku, keď si nemal iné plány než tie, ktoré ti pripravovali iní – bola to naozaj len otázka veku?

Bez slova ste pokračovali v chôdzi. Každý vyzeral, že je zahĺbený do svojich myšlienok. Keď tabak dohorel, tvoj otec sa pozrel na vreckové hodinky, tie, ktoré mali vzadu jeho iniciály. A mimochodom aj tvoje. Bol čas vrátiť sa. Zakaždým ukazovali čas vrátiť sa, keď už nebolo čo fajčiť. Neomylná súhra medzi fajkou a hodinkami.

Navečer svojej matke oznámiš, že jedného dňa budeš doktorom. Bez vzrušenia, ako keď ohlasujeme bezvýznamnú informáciu, o ktorej sme sa práve dozvedeli. Novinu prijme s takým nadšením, akoby si bol zložil štátnice s vyznamenaním. Násir budoval najväčšiu krajinu na svete a tvoja matka rozhodla, že ty v nej budeš najuznávanejším lekárom. Chvíľu predtým ťa Nesrine zaprisahala, že jej kúpiš červené auto so sklápacou strechou.

Mal si dvanásť rokov. A od tejto chvíle si sa pred jednoduchými otázkami mal na pozore.

2

Nevedel si, kedy sa začne život. Keď si bol malý, bol si výborný žiak. Nosil si domov dobré známky a hovorili ti, že sa ti to neskôr zíde. Život sa teda začne neskôr. V tom čase sa jedna za druhou míňali iba chvíle, z ktorých si neuchováš prakticky nič. Mená tých, čo si zničili chrbát, keď nás nosili na pleciach, si nezapamätáme o nič viac, ako si nevšimneme hodiny strávené prípravou nášho obľúbeného jedla. To, čo sa nám do pamäti vryje, sú, naopak, bezvýznamnosti: smial si sa z Nesrine, lebo nevedela po arabsky správne vysloviť *pyramída*; jedli ste na pláži *frescas* a melasou ste si zašpinipli plavky; prstom si písal po zahmlených oknách, keď vaša slúžka Fatheya varila...

Skúmal si dospelých, ich gestá, intonáciu, ich zovňajšok. Stávalo sa, že niektorý z nich prehovoril, akoby ho k tomu vyzvala prirodzená autorita, aby rozpovedal posledný vtip, ktorý počul. Prítomní naňho upierali zrak a táto nová pozornosť ho pretvárala. Menil sa mu hlas, k rozprávaniu pridával pohyby a ty si cítil, ako sa v miestnosti usádza napätie. Bol si v úžase z účinku, aký to malo na obecenstvo: dav sa zrazu zredukoval na jeden dych, ktorého rytmus zapadal do intonácie rečníka. Ten mohol konečne zrýchliť tok slov a odhaliť rozuzlenie, ktoré každý čakal. Všetci ho potom uvítali hlasitým a oslobodzujúcim smiechom, smiechom, ktorý nebol vopred dohodnutý, no predsa dokonale ladil.

To sa smiali muži. Prečo sa smiali? Vôbec si nevedel. Nerozlúštiteľné narážky, zjavné zveličovanie, slová, ktoré ti ešte

boli neznáme, výmeny veľavravných pohľadov, karhavé grimasy matiek, ktoré pripomínali, že sú tu deti, nedbanlivé gestá mužov, ktorými akoby odpovedali, že v ich veku to aj tak nepochopia. V tvojom veku si to aj tak nepochopil. Zdalo sa, že ten jazyk patrí do sveta dospelých, vzdialeného svetadiela, ktorý si ešte len mal objaviť. Nevedel si, či na ňom človek jedného dňa stroskotá bez toho, aby si to všimol, pretože nechal detstvo príliš voľne unášať prúdom, alebo či ide o pevninu, ktorú treba útrpne dobyť. Je možné, že ti tá zem zostane navždy neznáma? Budeš sa jedného dňa smiať tak ako oni?

Nesrine bola ich prítomnosťou uchvátená. Skákala im do reči, aby sa spýtala na význam niektorého slova alebo odpovedala na najrétorickejšiu z ich otázok. Nerozumela zmyslu ich žartov o nič viac ako ty, no pripájala sa k ostatným svojím detským smiechom. Smiala sa už len pri predstave, že sa smeje s nimi. To jej stačilo. No nebola rozkošná?

Život sa začne neskôr. Zatiaľ to nebol život. Bolo to čakanie, možno spočinutie, detstvo, dlhá príprava. Na čo si sa pripravoval? Alebo, presnejšie, na čo ťa pripravovali? Viac si si cenil spoločnosť dospelých než detí v tvojom veku. Bol si oslnený tými, ktorí nikdy neváhali. Tými, ktorí môžu s rovnakou istotou kritizovať prezidenta, zákon alebo futbalový tím. Tými, ktorí akoby každým pohybom potvrdzovali, že sú vlastníkami celej a úplnej pravdy. Tými, ktorí by lusknutím prstov vyriešili otázky Palestíny, Moslimského bratstva, Asuánskej priehrady alebo znárodňovania. Napokon si uveril, že práve to je dospelosť: zánik pochybností v akejkolvek podobe.

Jedného dňa sa ti však ukáže ako samozrejmé, že skutočných dospelých je len veľmi málo. Že nikto sa úplne neodlúči od svojich pôvodných obáv, komplexov z dospievania, nenasýtenej potreby pomstiť sa za prvé poníženia. Stále sa divíme,

keď u niektorého blízneho odhalíme detinskú reakciu, no je to strašná chyba: neexistujú dospelí s detinským správaním; sú len deti, ktoré prišli do veku, keď je pochybnosť hanebná. Deti, ktoré sa napokon prispôbia tomu, čo sa od nich očakáva. Zrieknu sa akejkolvek pochybnosti, už sa nechvejú, keď niečo vyhlasujú, pohrdajú rozdielnosťou. Deti s chrapľavými hlasmi, s bielymi vlasmi, deti, ktoré si radi vypijú. O dobrých pár rokov neskôr pochopíš, že sa im treba za každú cenu vyhýbať. No v tých časoch mali tvoj obdiv.

3

Káhira, 1974

Otcovia sú na to, aby sa pominuli. Ten tvoj zomrel v noci. V posteli, ako Násir, v čase, keď si všetci začínali zvykať na predstavu, že je nesmrteľný. Tvoja matka si to všimla až ráno. Bolo nezvyčajné, že sa zobudila skôr ako on. Myslela si, že vedľa nej spí, a neodvážila sa ho rušiť. Smrti poskytoval rovnako neoblomnú tvár bez výrazu, s akou stál zoči-voči životu, a nič nenasvedčovalo tomu, že jedno práve vymenil za druhé. Mechanicky uprela zrak na hodinky. Bolo už po šiestej. Čudovala sa, že sa nezobudil o 5.20, ako mal vo zvyku. Najskôr sa bála, aby ju nevyhrešil, že ho budí. Možno si len potreboval trocha dlhšie pospať. Napokon, kto bola ona, aby vedela lepšie ako doktor, čo je preňho dobré? Počkala. Keď ho stále nevidela vstávať, prepadla ju obava, aby jej, naopak, nevyčítal, že ho nechala spať príliš dlho. Najskôr začala jemne šramotiť, no bez výsledku. Teraz už bola presvedčená, že čokoľvek spraví, bude jej to vyčítané, a tak sa rozhodla po-triasť ním. Navzdory všetkým očakávaniam jej nevyčítal nič.

Správa sa k tebe nedostala hneď. Práve si sa vydal na cestu na Mokattam. Na tvoj podnet sa na tom kopci na východnom okraji Káhiry staval dispenzár a ty si sa vybral dohliadnuť na postupujúce práce. Ani si poriadne nevystúpil z auta, keď k tebe pribehlo nejaké dieťa.

„Doktor Tarek! Doktor Tarek! Váš otec doktor Thomas práve zomrel, musíte sa hneď vrátiť domov!“

Pomyslel by si si, že je to zlý vtip, keby nevyslovil tvoje meno a meno tvojho otca. Pokúsil si sa mu klásť otázky, no pokrčením pliec ti dal najavo, že nevie nič okrem správy, ktorú mal odovzdať. Vytiahol si z vrecka pár piastrov, aby si sa mu poďakoval, a znova si sa vydal na cestu. Široký úsmev, ktorý sa mu zjavil na perách pri pohľade na mince, zvíťazil nad vážnosťou, ktorú sa snažil dať najavo pri príchode s odkazom. Vybral si sa na cestu skôr otrasený ako smutný, bez toho, aby si si úplne uvedomoval, čo si sa práve dozvedel. Ponáhlal si sa za svojimi blízkymi.

Vošiel si cez kliniku, v ktorej tvoj otec už nebude ordinovať, nepokúšal si sa porozumieť dôsledkom tejto novej skutočnosti, bral si schody po štyroch, aby si sa pripojil k svojej matke. Našiel si ju sedieť v obývačke s tetou Lolou. Zdalo sa, že jedna sa snaží nacvičovať si novú úlohu vdovy pred druhou, ktorá zjavne bola vo vytržení z predstavy, že sa zúčastňuje na intronizácii z bezprostrednej blízkosti, a svoju vďačnosť nezabúdala vyjadrovať teatraľnými vzlykmi. Takmer si mal pocit, že ich vyrušuješ. Matka, ktorá postrehla tvoj zmätok na prahu dverí, ti rukou naznačila, aby si vstúpil. Jej náramky do seba narážali s netrzeplivým cinkaním. Keď si k nej podišiel, postavila sa, objala ťa a na otázku, ktorú si jej nepoložil, odpovedala obligátnou frázou: „Netrpel.“ Črty tváre i vlasy mala dôstojne stiahnuté. Keďže bola od teba o dobrú hlavu menšia, hrbil si sa, aby si ju mohol zovrieť v náručí, hoci ti to bolo nepohodlné. Bez toho, aby si s určitosťou vedel, kto utešuje koho, si na chvíľu znehybnel a ona sa potom z tvojho objatia vymanila a prikázala ti, aby si šiel za sestrou.

Keď ťa Nesrine uvidela vojsť do kuchyne, na veľké sklamanie slúžky sa pustila do neovládateľného plaču. Fatheya sa jej už niekoľko hodín snažila horúcimi nápojmi, dôraznými pohľadeniami a úpenlivými prosbami zabrániť zrútiť sa. Svojím príchodom si v jej ťažko postavenom domčeku z karát spravil prievan. Zazrela na teba, no pohľad jej v okamihu zjemnel, ako keby potrebovala pár sekúnd, aby si uvedomila, že aj ty máš smútok. Pristúpila bližšie a s pohľadom upierajúcim sa na teba zašepkala: „Srdiečko.“ Spomedzi tisíc spôsobov, ktorými ťa volala „srdiečko“, si vybrala ten, čo znamenal „bud silný“. Kývnutím hlavy ti naznačila, že má veľa roboty, a nechala vás osamote.

Tvoja sestra ti s tvárou strápenou od žiaľu pripadala mladšia ako dvadsaťtriročná. Pripomínala ti to dospievajúce dievča, ktoré si brával na sladký *fetir* do Zamaleku, keď sa ti zdôverovala so svojimi trápeniami. Nevedel si o žiadnom, ktoré by sa nerozpustilo v mede. Možno práve to by jej v tejto chvíli poskytlo najväčšiu útechu. Nepovedal by si jej, kam ju vieš, a ona by sa to nesnažila uhádnuť, dôležité bolo len vzdialiť sa od tých stien, z ktorých sršal smútok. Pri pohľade na priechle známej kaviarne by sa pousmiala a vaše myšlienky by sa prepojili. Nebolo by treba nijaké slovo. Stačilo by jej pozeráť sa na kuchára, ako natáhuje cesto a točí ním nad mramorovým pultom, zatiaľ čo zrkadlá za ním umocňujú jeho kumšt. Bol by to len výstrelok uprostred vášho zármutku.

Rýchlo si tú myšlienku zahnal. Nedokázal si si predstaviť, ako matke oznamuješ, že sa za takých okolností idete prejsť do mesta. Nikdy nie sme nič iné než to, čo očakáva spoločnosť. V tejto chvíli od vás očakávala tváre vzbudzujúce úctu a sústrasť. Určite nie omrvinky cukroví, ktoré si človek utiera z kútikov úst s horlivosťou maškrtného dieťaťa.

Zaťažný váhou svojich dvadsiatich piatich rokov si si k sestre prisadol. Stolička hrialo od Fatheyi.

„Si v poriadku?“

Na znak odpovede ukázala na roztečený *kohl* na svojich lícach. Ako by mohla byť v poriadku? Usmiala sa. Na inom nezáležalo.

Využil si pokoj pred ohlásenou búrkou. Správa o úmrtí one-dlho strhne davy ako *chamsín* na jar unáša piesok. Nezažil si levantínsku komunitu v Káhire v čase jej rozkvetu, stále však bola mestom v meste. Keďže si vedel, že je zomknutá rovnako v radostných chvíľach, ako aj v nešťastí, tušil si, že odchod jedného z jej najvýznamnejších lekárov vzbudí emócie. Väčšinu pacientov tvojho otca a jadro vášho spoločenského života tvorili práve *šawamovia* – kresťania rozličných východných obradov, pôvodom z Libanonu, zo Sýrie, z Jordánska alebo Palestíny. Napriek tomu, že na brehoch Nílu žili už niekoľko generácií, mnohí z nich ovládali francúzštinu lepšie než arabčinu, ktorú používali len z nutnosti. Napokon, považovali ich za cudzincov, prinajlepšom za „poegyptčených“, a oni sa tomu ani nesnažili brániť.

Pohyboval si sa v tomto buržoáznom, západne orientovanom svete, v akejsi čoraz anachronickejšej cudzorodej bubline. Bola dedičstvom kozmopolitného a k budúcnosti obráteného Egypta, kde sa stretávali rozličné národy s dávnym pôvodom. Levantínci sa stotožňovali s európskou výchovou Grékov, Talianov a Francúzov. Rovnako ako Arméni poznali železitú chuť krvi, ktorá predchádza vyhnanstvu. Také veci spájajú. Rodina tvojho otca patrila k tým, ktoré utiekli pred krviprelieváním v Damasku v roku 1860. Ponechal si odtiaľ len krstné meno, poctu kresťanskej štvrti pri bráne Saint-

-Thomas, kde žili jeho predkovia, a pár šperkov zachránených z klenotníctva, ktoré vlastnili, vrátane vreckových hodínok, bez ktorých sa nepohol ani na krok. Nepochybne v nádeji, že ich jedného dňa odovzdáte vašim deťom, rozprával tebe a tvojej sestre príbehy z dávnych čias. Boli o vašich predchodcoch, ktorí prichádzali v súvislých vlnách a prispievali k intelektuálnemu znovuzrodeniu krajiny, čo ich prijímala, no aj o anglickej nadvláde, s ktorou sa dokázali zžiť, a o lukratívnych miestach, ktoré zastávali na úradoch, v obchode, priemysle alebo kultúre. Z jeho slov prebleskovala hrdosť zmiešaná s vďačnosťou k národu, ktorý im otvoril náruč. No jeho hlas čoraz ťažšie dokázal zadržať melancholické tóny. Dobré vedel, že pod mostom Qasr al-Nil už pretieklo veľa vody a že sa prebudil iný Egypt. Egypt, ktorý si znova vydobýjal svoju arabskú a moslimskú identitu, uchvátený násirským vlastenectvom a jeho snom o návrate veľkej slávy. Egypt odhodlaný nenechať sa pripraviť o svoju elitu. Suez, znárodňovanie, konfiškácie a odchody mali za následok kruté prebudenie tých *šawamov*, ktorí snívali, že budú spojivom medzi Východom a Západom. Pamätal si si na to obdobie, keď neprešiel deň bez toho, aby vám niektorý priateľ neoznámil, že odchádza do Francúzska, Libanonu, Spojených štátov, Austrálie či Kanady. Bez akéhokoľvek násilia okrem vnútorných múk sa podvolili opustiť krajinu, ktorú bezhlavo milovali a o ktorej si mysleli, že v nej raz budú pochovaní. Vy ste patrili k tým pár tisícim, čo zostali, čo odmietali zanechať krajinu, ktorá sa im otáčala chrbtom. K tým, čo sa snažili zachovávať ilúziu príjemného života v známych kulisách svojich domov, kostolov, francúzskych škôl, kam zapisovali svoje deti, a toho grékokatolíckeho cintorína v Starej Káhire, kde bude čoskoro odpočívať tvoj otec.

Veľa bolo tých, čo sa na druhý deň tlačili vo vašom dome v Dokki. Jedna Fatheyina sesternica prišla pomôcť s organizáciou kondolenčného sprievodu, ktorý tvoja matka vítala s náležitou vážnosťou. Podľa presného harmonogramu prijímala návštevy tých, ktorých k vášmu prahu viedlo nepravdepodobné spojenie pravidiel etikety a voyeurského inštinktu. Prichádzali so zaužívanými frázami a s niekoľkými spomienkami na tvojho otca, ktoré pri tejto príležitosti starostlivo oprašovali, a v duchu posudzovali mieru vašej zronenosti. Skúmali tmavé kruhy vyhlbené únavou pod vašimi očami, chvenie, ktoré sa vás zmocňovalo vo chvíli, keď vyslovovali meno zosnulého, a potom odchádzali s chuťou pistáciových koláčikov zmiešanou s vykonanou povinnosťou. Pre niektorých je smrť rozhodne tým najväčším rozptýlením, aké môže život ponúknuť.

Bola to prvá strata, ktorej si bol tak priamo vystavený. Objavoval si ten neurčitý pocit byť odcudzený sebe samému, takmer oddelený od svojej telesnej schránky, akoby myseľ odmietala uvaliť na telo bolesť, ktorú by neuneslo. Videl si sa, ako sa dozvedáš o odchode svojho otca, ako prijímaš návštevy, ako sa snažíš odbremeniť svoju matku. Každé slovo, ktoré si hovoril, ti znelo, akoby ho vyslovovala tretia osoba. Pozoroval si sám seba v spoločnosti Nesrine, ktorá plakala toľko, koľko si ty neplakal.

Bolo treba takmer týždeň, aby ti v jednu noc, v samote tvojej izby, vošli do očí prvé slzy. Všetko, čo sa týkalo tvojho otca, patrilo od tejto chvíle k spomienkam, no nie tento závrat sa ťa zmocňoval. Nie, zachvacovala ťa iná úzkosť. Zrazu si cítil, že hruď ti obopína zverák zodpovedností. Spoločenské povinnosti, ktorým si sa v posledných dňoch podriadil, ťa priviedli k tomu, aby si prehodnotil miesto, aké tvoj otec

zastával vo vašej komunite, a teda ktoré by si mal zaujať ty. V skutočnosti si v tej chvíli plakal hlavne nad svojím údelom. Bol si tým podvodníkom, čo svojho otca pripravoval ešte aj o slzy, ktoré mu patrili.

V spleti poverčivosti a únavy si si predstavoval jeho prítomnosť: neviditeľný, vševediaci zjav, ktorý pozoruje tvoje gestá a lúšti tvoje myšlienky. Postupne, ako si pociťoval jeho blízkosť, vybavoval sa ti tón jeho zriedkavých slov a veľavravnosť jeho obočia. Vôňa tabaku naplňujúceho fajku, hurhaj, aký dokázali vyvolať len jeho partie bridžu, jeho schopnosť zapamätať si každú jednu otočenú kartu. Sebaistá ruka, ktorá ťa naučila vyšetrovať telá hmatom, prenasledovať zárodoky choroby, predvídať otázky, ktoré veľmi často iba potvrdzovali tušenie z prvého vyšetrenia. Neoblomný pohľad, ktorého autorita stačila na prerušenie výstupov, ktorým sa v hneve oddávala tvoja matka. Krátko si sa spýtal sám seba, či ti práve toto nebude chýbať zo všetkého najviac.

Znova uvidieť svojho otca naprieč tými bezvýznamnými detailmi ťa upokojilo. Akoby sa znova stával oprávneným stredobodom tvojej sklúčenosti, čím zároveň dusil oheň viny, ktorý hrozil, že ťa pohltí. Srdce sa ti vrátilo do normálneho rytmu. Myslel si naňho a plakal. Čo tam po tom, v akom poradí sa to stalo, spravil si to, čo má spraviť syn, ktorý trúchli. Tvoje telo bolo unavené ťažko identifikovateľnou námahou. Rozmýšľal si, koľko času bude potrebovať tvoja myseľ, aby sa zbavila všetkých tých spomienok. Zaspal si skôr, ako si našiel uspokojivú odpoveď.

Nasledujúce týždne zaplavili rozličné úvahy. Tvoja matka sa so svedomitou oddanosťou ponárala do svojej novej reality. Pripúšťala známky únavy (čo by mohlo byť oprávnenejšie?),

ale dávala si pozor, aby nepôsobili ako náznaky poľavenia. Pustiť sa občas do plaču bolo pochopiteľné, ale v žiadnom prípade nie zrútiť sa! Medzi jedným a druhým týčila subtilnú hranicu, pričom sa jej darilo byť zakaždým na správnej strane. Za silou jej charakteru, ktorú všetci obdivovali, sa málo prihliadalo na prínos Fatheyi, ktorá sa s tichou obetavosťou usilovala vyhovieť prísnyim rozkazom svojej zamestnávateľky. Mimochodom, tu sa patrí uviesť veci na pravú mieru: Fatheya sa nevolala *naozaj* Fatheya. Rodičia jej po narodení dali meno Nesrine, no tvoja matka sa veľmi rýchlo nazdala, že mať doma dve Nesrine by mohlo spôsobiť iba zmätok (nehovoriac o tom, že z hľadiska bontónu nebolo mysliteľné, aby jej potomok mal so slúžkou spoločné čo i len meno). Lenže sa ukázalo, že Fatheya pracovala dobre, učila sa rýchlo a neprejavovala nijakú podozrivú lačnosť po strieborných príbormoch, čo potvrdzovali úzkostlivé prepočty po tom, ako skončila službu. Tvoja matka sa teda rozhodla nevyčítať Nesrine – Fatheyi, že si retrospektívne prisvojila krstné meno jej dcéry. Z vlastnej moci vybrala slúžke iné meno, pričom poznamenala, že ani pri výbere toho prvého sa s ňou nikto neradil, niet sa teda na čo sťažovať. Toto nečakané onomastické vykúpenie Fatheyu povzbudilo, aby zdvojnásobila vynaliezavosť v snahe vyhovieť svojej panej. V tejto chvíli to spočívalo predovšetkým v tom, aby jej vstup do vdovského stavu premenila na oslnivú spoločenskú udalosť.

Nemohol si jej to mať za zlé, dobre si vedel, že to bola nezávideniahodná situácia. Aj pol storočia po tom, ako Hoda Šarawi odhodila svoj závoj na brehoch Alexandrie, zostávalo samostatné riadenie vlastnej úradnej existencie pre osamotenú ženu vzdialeným obzorom. Mať syna vtedy predstavovalo cennú výhodu. Pomerne prirodzene si sa ujal rôznych byrokratických záležitostí, ktoré spôsobilo úmrtie tvojho otca

a pridávali sa k práci, v ktorej si pokračoval v jeho ordinácii. Značná väčšina jeho pacientov ti navyše zachovala vernosť napriek tomu, že ťa od neho delil značný rozdiel v skúsenostiach i reputácii.

Opakoval si gestá, ktoré ťa chladne naučili na prestížnej lekárskej fakulte Kasr el Aini a ktorým tvoj otec vedel dať zmysel a hmotu. Odovzdal ti technický postup, a nakoľko to len bolo možné, vstúpil ti intuíciu. Spôsob, akým pristupovať k chorobe a tomu, kto si ju nesie. Počúvať tlkot srdca rovnako ako to, kvôli čomu bije. Nebol to človek, ktorý by rozdeľoval pochvaly, ale dokázal si rozoznať známky uznania, chvíľami dokonca hrdosti, ktoré občas nepriamo dával najavo. Od obyčajného asistenta ťa vedel postupne priviesť k tomu, že si zaujímal čoraz dôležitejšie miesto pri vyšetreniach. Dokonca sa mu stávalo, že sa neskrývane spýtal na tvoj názor pred niektorými pacientmi alebo že vyzdvihol hodnotu tvojho úsudku pri stanovení diagnózy. Najskôr ti to bolo neprijemné, ale rýchlo si pochopil, že preňho to bol spôsob, ako ti prisúdiť rolu dediča jeho znalostí. Teraz, keď odišiel, ti nezostávalo iné než pokračovať v budovaní legitímnosti, ktorej základy postavil.

Ambulancia bola zatvorená len dva dni. Záležalo ti na tom, aby sa začalo znova ordinovať tak rýchlo, ako to bude možné. Zaviazal si sa, že vybavíš vyšetrenia tých, ktorí sa objednali pred otcovou smrťou, a dbal si na to, aby si pred príchodom každého pacienta dôsledne rozlúštil jeho poznámky v zdravotnom zázname.

Na prízemie, kde sa ordinácia nachádzala, za tebou večer chodila Nesrine. Vedela, že ťa tam nájde do neskorých hodín. Mal si rád tie stretnutia. Spetrovali posledné hodiny dňa naplneného prácou. Hovorila, že ti chodí pomáhať, ale jej dobré úmysly nikdy nemali dlhú životnosť pod náporom úloh,

ktoré si jej nachádzal. Končilo sa to tým, že vstala, aby vám pripravila „bielu kávu“, teplú vodu, do ktorej pridávala pár kvapiek vody z pomarančových kvetov a primerané množstvo cukru. Noc vás vždy pristihla s nehou. Rozprávali ste sa o spomienkach z detstva, o rodičoch. Občas o budúcnosti, často o minulosti. Hovorila, že pomarančový kvet je dobrý na pamäť. Neodvažoval si sa jej pripomenúť, že nedokončila nijakú z úloh, s ktorými ti oficiálne prišla pomôcť, napokon to však veľmi neprekážalo. Jej prítomnosť ti bola milá.

Jedného dňa si dostal geniálny nápad: darovať jej mačiatko. Pomenovala ho Tarbuš. V uliciach Káhiry túlavé mačky nechýbali. Táto ešte nebola odstavená a vyzerala opustená. Keďže si vedel, že tvojej matke sa nebude pozdávať skromný pôvod tohto nového člena rodiny, so sestrou ste sa dohodli, že jej predostriete prijateľnejšiu verziu. Oficiálne malo mačiatko pochádzať z vrhu, ktorého sa chcel zbaviť jeden tvoj kamarát. Nesrine sa vynikajúco zhostila úlohy jeho adoptívnej matky, skonfiškovala z tvojho náčinia niekoľko pipiet na kŕmenie a zahŕňala ho toľkými pohladeniami, aké dovtedy nepoznalo nijaké káhirske mača. Do ordinácie tak chodila aj naďalej, ale jej pozornosť sa sústreďovala na maznáčika Tarbuša. Mohol si pracovať na svojich prípadoch a zároveň si užívať jej prítomnosť. A vaše biele kávy.